

Кока Б. С., Положенєв В. М.

ПАРША ЗВИЧАЙНА КАРТОПЛІ ТА ВИДІЛЕННЯ СТІЙКИХ СОРТІВ ДО НЕЇ В УМОВАХ ДОСЛІДНОГО ПОЛЯ ЖНАЕУ

*Житомирський національний агроєкологічний університет
бульвар Старий, 7, м.Житомир, 10008, Україна
e-mail: luda.nemerizka72@ukr.net*

Однією з найбільш поширених і шкодочинних хвороб картоплі в умовах України є звичайна парша, збудниками якої є група (близько 30 видів) специфічних мікроорганізмів – актиноміцетів, найпоширеніший з яких *Streptomyces scabies* (Деременко О. П., 2009). У окремі роки вона спричиняє великі збитки картоплярству, різко погіршуючи смакові, насінні та товарні якості бульб. Селекція картоплі на стійкість до парші звичайної ускладнюється відсутністю стійких сортів проти цього захворювання та складною залежністю розвитку хвороби від ґрунтово-кліматичних умов під час вегетації (Витенко В. А. и др., 1988). Саме тому виникає потреба у проведенні оцінки сортів картоплі на стійкість до парші звичайної в кожному окремому регіоні вирощування картоплі.

Парша звичайна характеризується високою шкодочинністю. Збудники хвороби знижують схожість бульб на 10–12%, зменшують продуктивність рослин на 25–30%, сприяють більш сильному ураженню бульб фітофторозом і різними видами гнилей. Крім того, парша значно зменшує масу бульб під час зберігання. Бульби з виразками звичайної парші погано зберігаються, часто уражуються збудниками сухих і мокрих гнилей (Коваль Н.Д., 1986).

Шкідливість парші проявляється і у погіршенні харчових якостей картоплі: знижуються смакові якості, збільшуються відходи при очищенні бульб, зменшується вміст крохмалю (Іванюк В.Г. и др. 2005).

Метою досліджень було вивчення ступеня шкідливості парші звичайної та виділення стійких сортів картоплі до цього збудника.

Для досягнення поставленої мети досліджень передбачалось вирішити наступні завдання:

- визначити розповсюдженість і ступінь шкідливості парші звичайної картоплі;
- вивчити типи виразкового захворювання парші звичайної на бульбах картоплі;
- провести випробування сортів картоплі на стійкість до ураження бульб паршею звичайною;
- дослідити ураження бульб картоплі збудником парші звичайної (*St. scabies*) в залежності від товщини перидерми.

На основі проведених досліджень в агроєкологічних умовах дослідного поля встановлено, що парша звичайна досить розповсюджене захворювання картоплі, яка уражує щорічно біля 30% врожаю.

За період проведення досліджень з ознаками ураження паршею звичайною було відібрано 90 зразків бульб сорту Поліська рожєва та 77 – сорту Луговська. З них 44,4 і 48 % бульб (відповідно до кожного сорту) мали тип захворювання у вигляді плоских виразок. Найрідше парша звичайна проявлялась у вигляді заглиблених виразок – не більше як 17,8 та 23,4 % відповідно.

В результаті проведених досліджень встановлено, що урожайність сортів картоплі постійно змінюється в залежності від стійкості сортів до парші звичайної. Під час оцінки стійкості сортів картоплі до парші звичайної, нами було відмічено, що у сортів з тонкою перидермою утворюються великі розриви покривної тканини.